

Nr 185.

Av herr **Bergqvist**, om meddelande av viss bestämmelse rörande ålderstillägg för ämneslärare vid allmänna läroverk, högre lärarinneseminariet och folkskoleseminarierna.

I Kungl. Maj:ts nåd. proposition nr 260 (sid. 172, 207, 277) hemställer statsrådet och chefen för kungl. ecklesiastikdepartementet ifråga om ålderstillägg för ämneslärare vid de allmänna läroverken, högre lärarinneseminariet och folkskoleseminarierna bland annat,

att befattningshavare, vilken före utgången av år 1916 förvärvat behörighet till ämneslärarbefattning vid allmänt läroverk samt under åren 1919—1923 utnämnes till ordinarie ämneslärare (resp. ordinarie lektor, resp. lektor), må tillgodoräknas den tid, varunder han efter vunnen sådan behörighet omedelbart före tillträdet till den ordinarie tjänsten tjänstgjort vid allmänt läroverk, högre lärarinneseminariet eller folkskoleseminarium i egenskap av extra eller vikarierande ämneslärare med full tjänstgöring, dock med den begränsning, att den, som utnämnes under år 1919, må tillgodoräkna sig ett år, den, som utnämnes under år 1920, två år, den, som utnämnes under år 1921, tre år, den, som utnämnes under år 1922, fyra år, och den, som utnämnes under år 1923, fem år av nyss angivna extra ordinarie tjänstgöringstid.

Enligt propositionen skulle alltså endast de extra ordinarie lärare, som före utgången av år 1916 förvärvat behörighet till ordinarie ämneslärarbefattning vid allmänt läroverk, komma i åtnjutande av denna lönersrätt.

Emellertid hava svårigheterna att bli hänvisad till genomgående av provårskurs under de senare åren varit synnerligen stora beroende på den starka tillströmningen till lärarbanan, varjämte ett avsevärt antal lärare hindrats att före utgången av år 1916 genomgå provkurs genom inkallelser till tjänstgöring till rikets försvar. Att lärarkandidater, vilka under år 1917 avslutat eller under år 1918 avsluta sin provårskurs och

redan dessförinnan hava två års tjänstgöring samt därmed behörighet till ämneslärarbefattning vid allmänt läroverk, skulle komma i sämre ställning ifråga om lönetursrätt än de, som före utgången av år 1916 förvärvat sagda behörighet, synes ej med rätt och billighet överensstämmande, isynnerhet som det stora flertalet av dessa lärare hava betydligt mer än de för nämnda behörighets förvärvande erforderliga två tjänsteåren. Rätt att för lönetur tillgodoräknas vissa extra ordinarie tjänsteår synes därför böra tillerkännas extra ordinarie lärare, som före utgången av år 1918 förvärvat behörighet till ämneslärarbefattning vid allmän läroverk.

År 1916 beräknades tjänstgöringstiden som extra ordinarie lärare till i medeltal 10,3 terminer. Denna siffra utgör sålunda ett medeltal för sagda tjänstgöringstid beräknad för *samtliga* ämnesgrupper. För vissa av dessa ämnesgrupper, exempelvis moderna språk- och matematisk-naturvetenskapliga grupperna, inom vilka den starkaste rekryteringen och därmed även den ojämförligt starkaste tillströmningen av lärarkrafter ägt och äger rum, var redan år 1916 denna siffra avsevärt för låg. Med den hastiga ökning av antalet obefordrade lärare, som sedan år 1916 ägt rum, ha utsikterna i allmänhet, och för lärare inom sist berörda ämnesgrupper isynnerhet, att inom rimlig tid vinna befordran till ordinarie tjänst blivit än mer försämrade.

Enligt uttalande av statsrådet och chefen för kungl. ecklesiastikdepartementet i förenämnda proposition (sid. 152) synes en minskning i antalet nyinrättade ämneslärartjänster vid de allmänna läroverken hädanefter vara att vänta, vilket även kommer att menligt inverka på befordringsmöjligheterna för extra ordinarie lärare.

Om dessutom genom beslut av nu pågående riksdag de allmänna läroverken komma att öppnas även för kvinnliga lärarkrafter, bliva, vilket även av statsrådet och chefen för kungl. ecklesiastikdepartementet i ovan nämnda proposition (sid. 144) framhålles, de redan förut dåliga befordringsutsikterna än mörkare.

För lärare inom de sämst ställda ämnesgrupperna, alltså de, som närmast beröras av genom propositionen föreslagen rätt till lönetursberäkning, torde på grund av det ovan sagda en tjänstgöringstid som extra ordinarie lärare av i medeltal minst 20 terminer vara att emotse. Det synes därför vara med rätt och billighet överensstämmande, att rätt att för lönetur tillgodoräkna vissa extra ordinarie tjänstgöringsår, dock i intet fall mer än fem år, även borde tillerkännas de extra ordinarie lärare, som före utgången av år 1918 förvärvat behörighet till ämneslärarbefattning vid allmänt läroverk, men vilka ej förrän under något av åren 1924—1928 utnämnas till ordinarie ämneslärare.

I propositionen förutsättes vidare för rätt att för lönetur tillgodoräkna sig vissa extra ordinarie tjänstgöringsår, att den till ordinarie tjänst befordrade skall hava *omedelbart* före tillträdet till den ordinarie tjänsten tjänstgjort vid allmänt läroverk, högre lärarinneseminariet eller folkskoleseminarium. Härigenom skulle en extra ordinarie lärare, som genom sjukdom eller annan giltig orsak varit förhindrad att tjänstgöra under tiden omedelbart före tillträdet till den ordinarie tjänsten, förlora all rätt att tillgodoräkna sig ovan nämnda extra ordinarie tjänstgöringsår. Då denna verkan ej torde vara avsedd, synes en ändring härutinnan erforderlig.

På grund av vad sålunda anförts hemställes därför,

att riksdagen måtte besluta sådan ändring i Kungl. Maj:ts nåd. proposition nr 260 ifråga om ålderstillägg för ämneslärare vid de allmänna läroverken, högre lärarinneseminariet och folkskoleseminarierna, att här avsedda del därav (sid. 172, 207, 277) må erhålla följande lydelse:

att därvid befattningshavare, vilken före utgången av år 1918 förvärvat behörighet till ämneslärarbefattning vid allmänt läroverk samt under åren 1919—1928 utnämnes till ordinarie ämneslärare (resp. ordinarie lektor, resp. lektor), må tillgodoräknas tid, varunder han efter vunnen sådan behörighet omedelbart, därest han ej genom styrkt sjukdom eller annan giltig orsak varit förhindrad att då tjänstgöra, före tillträdet till den ordinarie tjänsten tjänstgjort vid allmänt läroverk, högre lärarinneseminariet eller folkskoleseminarium i egenskap av extra eller vikarierande ämneslärare med full tjänstgöring, dock med den begränsning, att den, som utnämnes under år 1919, må tillgodoräkna sig ett år, den, som utnämnes under år 1920, två år, den, som utnämnes under år 1921, tre år, den, som utnämnes under år 1922, fyra år, och den, som utnämnes under något av åren 1923—1928, fem år av nyss angivna extra ordinarie tjänstgöringstid.

Stockholm den 8 maj 1918.

O. Bergqvist.

